

DECIZIE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2019, în cauza penală în privința lui

*Chirhan Ivan xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în xxxx xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.11.2018 - 12.03.2019;

Instanță de apel: 27.03.2019 - 14.05.2019;

Instanță de recurs: 18.09.2019 - 13.11.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești sediul Central din 12 martie 2019, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Chirhan Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.164 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis;

- art.171 alin.(3) lit. b) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsă 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Conform art.84 alin.(4) Cod penal, prin cumul total al pedepselor aplicate prin actuala sentință, dar și prin sentința Judecătoriei Hîncești din 20 decembrie 2018, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 16 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Cheltuielile judiciare suportate pentru întocmirea rapoartelor de expertiză judiciară în sumă de 28 500 lei, au fost trecute în contul statului.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Darii Iulia și avocatul Canțer Serghei, fiind dispusă încasarea din contul lui Chirhan Ivan în beneficiul

părții vătămate minore Xxxx xxxx prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, în sumă de 100 000 lei, în rest acțiunea civilă în această parte a fost respinsă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Chirhan Ivan, la 01 august 2018, în jurul orei 13:00, aflându-se în xxxx xxxx, acționând cu intenție directă, manifestând un comportament agresiv, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale cu minora Xxxx xxxx, despre care cunoștea cu bună știință că este minoră și nu a împlinit vârsta de 14 ani, care se deplasa pe un drum din localitate, a urmărit-o și aplicând față de ea violența fizică a imobilizat-o, după ce a dus-o cu forța într-o locuință din nemijlocita apropiere, care reprezintă construcția unui imobil părăsit ce aparține cet. Căinăreanu Svetlana, unde a deținut-o contrar voinței sale, cauzându-i victimei daune fizice și psihice.

Tot Chirhan Ivan, la 01 august 2018, în jurul orei 13:00, aflându-se în xxxx xxxx, continuând acțiunile sale ilegale, acționând cu intenție directă, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale cu minora Xxxx xxxx despre care cunoștea cu bună știință că este minoră și nu a împlinit vârsta de 14 ani, pe care o deținea ilegal într-un imobil părăsit ce aparținea cet. Căinăreanu Svetlana, unde, profitând de imposibilitatea victimei minore de a se apăra în legătură cu vârsta fragedă, a constrâns-o fizic și psihic și aplicând violența fizică asupra ei în scopul de a înfrânge rezistența, a dezbrăcat-o de haine și a întreținut un raport sexual cu ea.

Tot el, la 01 august 2018, în jurul orei 13:00, aflându-se în xxxx xxxx, continuând acțiunile sale ilegale, acționând cu intenție directă, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale cu minora Xxxx xxxx, despre care cunoștea cu bună știință că este minoră și nu a împlinit vârsta de 14 ani, pe care a răpit-o și o deținea ilegal într-un imobil părăsit, ce aparținea cet. Căinăreanu Svetlana, unde, profitând de imposibilitatea victimei minore de a se apăra în legătură cu vârsta fragedă, a constrâns-o fizic și psihic și aplicând violența fizică asupra ei în scopul de a înfrânge rezistența, și-a satisfăcut pofta sexuală în formă perversă, cauzându-i părții vătămate dureri fizice și suferințe psihice.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea neîncasării cheltuielilor de judecată, rejudecarea cauzei în această parte, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 28 500 lei, cu titlul de cheltuieli de judecată.

În motivarea cerințelor sale, acuzatorul de stat a invocat că, prima instanță a admis confuzie generalizată între termenii de suportare a cheltuielilor efective, care sunt prevăzuți în art.art.227, 228 Cod de procedură penală și noțiunea de „recuperare” prevăzută în art.229 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit art.227 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, cuprinzând sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Aliniatul (3) al aceleiași norme, prevede că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Totodată, apelantul a indicat că, norma citată este una generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, dar să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa

termenul rezonabil, prin încasarea ulterioară a cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

În aceeași ordine de idei, cu referire la prevederile art.229 Cod de procedură penală, apelantul a susținut, că solicitarea este motivată, iar instanța de judecată urma să încaseze cheltuielile judiciare în sumă de 28 500 lei pentru expertizele judiciare, care nu se circumscriu excepțiilor prevăzute de art.229 alin.(2) Cod de procedură penală, prin urmare, recuperarea lor urmează a fi pusă în sarcina condamnatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2019, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea încasării cheltuielilor de judecată și în această parte pronunță o nouă hotărâre, prin care a fost dispusă încasarea din contul inculpatului în contul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 28 500 lei.

În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a apreciat ca fiind eronată concluzia instanței de fond cu privire la respingerea încasării din contul inculpatului Chirhan Ivan în beneficiul statului a plății cheltuielilor judiciare suportate în cazul din speță.

Astfel, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.201822P0419 din 22.08.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 580 lei (f.d.36-37 vol. I); pentru nr.201822P0420 din 22.08.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 880 lei (f.d.39-40 vol. I); nr.201835A0594 din 12.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 078 lei (f.d.45-48 vol. I); nr.201835P0595 din 08.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 862 lei (f.d.50-53 vol. I); nr.201805O0289 din 09.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 23 100 lei (f.d.61-64vol. I).

În această ordine de idei, cu trimitere la prevederile art.art.143 alin.(1), 227 Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut ca fiind eronată concluzia primei instanțe precum că, acestea reprezintă cheltuieli obișnuite, suportate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, nefiind generate de comportamentul inculpatului pe durata urmăririi penale.

Or, prevederile normei date sunt generale și nu obligă statul să suporte cheltuielile, dar să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil, prin încasarea ulterioară a cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Totodată, instanța de apel a făcut referire și la prevederile art.229 alin.(1), (2) și (3) Cod de procedură penală, și a indicat că, efectuarea expertizelor date a fost dispusă în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, însă cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale, reprezintă cheltuieli judiciare achitate din bugetul statului și care urmează a fi recuperate din contul persoanei vinovate.

La fel, instanța de apel a notat că, legiuitorul a prevăzut și modalitatea ca cheltuielile judiciare să fie suportate și de condamnat și a lăsat la latitudinea instanței de judecată să decidă asupra dacă poate sau nu să oblige condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Astfel, reieșind din circumstanțele elucidate, instanța de apel a ajuns la

concluzia, că argumentele invocate în apelul declarat de către procuror sunt întemeiate și urmează a fi admise.

5. Avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului, fără a invoca careva din temeiurile stipulate la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a avocatul a făcut trimitere la prevederile art.art.229 alin.(1), (2) și (3), 227 alin.(1), (3) Cod de procedură penală.

La fel, recurentul a indicat că, alin.(3) al art.227 Cod de procedură penală, este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Astfel, alocarea de stat se efectuează doar în conformitate cu art.75 alin.(3) din Legea nr.68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, care prevede că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) Cod de procedură penală. În contextul dat, în prezenta cauză penală, ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală, fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Drept urmare, în cazurile când expres a fost dispusă de organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Astfel, cheltuielile judiciare suportate în cadrul procesului penal, se trec în contul statului, or, acestea sunt cheltuieli suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

În aceeași ordine de idei, obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și, implicit, asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

Subsidiar, recurentul a făcut trimitere la raționamentele expuse de Curtea Constituțională în Decizia nr.116g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală în pct.pct.21, 22.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul, care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a adoptat soluția în conformitate cu modificările operate la art.143 Cod de procedură penală.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal lărgit reține că, recurentul critică decizia instanței de apel în partea dispunerii încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a

cheltuielilor de judecată, care se încadrează în temei pentru recurs prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Însă, analizând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că, acestea nu coroborează cu materialele cauzei și sunt invocate neîntemeiat de titular, reieșind din raționamentele ce urmează.

În esență, recurentul critică decizia doar din considerentul că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a admis apelul și a dispus încasarea din contul inculpatului a sumei de 28 500 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză.

Cu referire la aceste argumente, Colegiul penal conchide că, instanța de apel judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a admite solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 28 800 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.201822P0419 din 22.08.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 580 lei (f.d.36-37 vol. I); pentru nr.201822P0420 din 22.08.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 880 lei (f.d.39-40 vol. I); nr.201835A0594 din 12.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 078 lei (f.d.45-48 vol. I); nr.201835P0595 din 08.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 1 862 lei (f.d.50-53 vol. I); nr.201805O0289 din 09.10.2018 s-au suportat cheltuieli în sumă de 23 100 lei (f.d.61-64vol. I).

Astfel, art.227 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, instanța de recurs relevă dispoziția alin.(2) art.229 Cod de procedură penală potrivit căreia, *instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare...* Prin urmare, se atestă că norma dată poartă un caracter facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare, ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal lărgit constată, că suma de 28 500 lei a fost necesară pentru efectuarea rapoartelor de expertiză.

În această ordine de idei, instanța de recurs ordinar susține poziția instanței de apel care corect a admis solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în suma de 28 500 lei.

În plus, nu poate fi reținut argumentul precum că, „cheltuielile de efectuare a expertizei urmează să fie achitate din bugetul de stat, fapt reiterat în art.143 alin.(2)

Cod de procedură penală”. Or, prin legea nr.316 din 22 noiembrie 2017 (în vigoare din 09 februarie 2018), a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod procedură penală, iar raportul de constatare tehnic-științific a fost efectuat după aceste modificări.

Mai mult, recurentul nu a formulat argumente indubitabile care să ateste că nu este acceptabilă soluția de a lăsa plata cheltuielilor judiciare pe seama inculpatului și că, în speță, urmează a fi pusă plata acestor cheltuieli în sarcina statului.

Colegiul penal lărgit apreciază drept întemeiat argumentul instanței de apel precum că, scutirea condamnaților de la plata cheltuielilor de judecată urmează să reprezinte excepția, dar nu regula.

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2019, în cauza penală în privința lui *Chirhan Ivan xxxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată motivat la 27 decembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac